

"[Regnskapsforetakets navn]"

RUTINE FOR Å FOREBYGGE OG AVDEKKE HVITVASKING OG TERRORFINANSIERING

Denne rutine er vedtatt i medhold av lov av 1. juni 2018 nr. 23 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering (hvitvaskingsloven) § 8, for foretaket "[org.nr og regnskapsforetakets navn]" (heretter kalt Regnskapsforetaket).

Rutinene er fastsatt av "[sett inn organ - øverste nivå i regnskapsforetaket]", [dato].

Rutinene gjelder for styremedlemmer, ledere og øvrige ansatte i Regnskapsforetaket. Rutinene gjelder også for person eller foretak som utfører oppdrag på vegne av Regnskapsforetaket.

Medarbeiderne er i internt møte "[sett inn dato for møtet]" gitt opplæring, hvor de er:

- gjort kjent med virksomhetens forpliktelser etter hvitvaskingsloven
- lært opp til å gjenkjenne forhold som kan indikere hvitvasking og terrorfinansiering
- orientert om denne rutinen.

Den enkelte medarbeider plikter å sette seg inn i gjeldende regler om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering, samt Regnskapsforetakets interne rutiner. Dersom en medarbeider er i tvil om hvordan hvitvaskingsreglene og rutinene er å forstå, herunder om hvordan de enkelte tiltakene i praksis skal gjennomføres, skal hvitvaskingsansvarlig kontaktes.

1. **Overordnet ansvarlig**

Det er "[sett inn organ - øverste nivå i regnskapsforetaket]" som har det overordnede ansvaret for å vedlikeholde og håndheve disse rutinene.

2. **Hvitvaskingsansvarlig**

I tråd med hvitvaskingsloven § 8 har Regnskapsforetaket utpekt "[sett inn navn på person = person på ledernivå]" som hvitvaskingsansvarlig.

Hvitvaskingsansvarlig har et særskilt ansvar for å følge opp denne rutinen.

3. **Virksomhetsinnrettet risikovurdering**

Denne vurderingen "[inkluderer/inkluderer ikke]" datterselskaper eller filialer.

Sentralt i hvordan vi skal overholde våre plikter etter hvitvaskingsloven, er at vi gjennomfører en overordnet risikovurdering av vår egen virksomhet. Denne risikovurderingen skal identifisere og vurdere risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering som kan skje i virksomheten, herunder identifisere deler av virksomheten med høyere risiko.

Risiko knyttet til vår egen virksomhet er sammensatt, men vi vil trekke frem følgende som sentrale punkter i risikovurderingen p.t.:

- Regnskapsforetaket omfatter "[en person/et fåtall medarbeidere/mange medarbeidere]" .
- Andel autoriserte regnskapsførere er "[100 % / 30-100 % / under 30 %]" .
- Medarbeiderne er lokalisert på "[en kontoradresse/flere kontoradresser]" .
- Vi har [antall] oppdrag, som er fordelt på [antall] oppdragsansvarlige.
- Vi vurderer vår faglige kompetanse relatert til oppdragsutførelse som [middels/høy] .
- Tilsvarende vurderer vi vår kapasitet til å utføre oppdragsutførelsen i samsvar med lovgivning og god regnskapsføringskikk som "[lite tilfredsstillende/tilfredsstillende/god]" .

Som regnskapsforetak tilbyr vi tjenester som i sin karakter kan være egnet til å bli misbrukt i forbindelse med å overføre utbytte fra straffbare handlinger til den legale økonomien, eventuelt også til terrorfinansiering. I vårt arbeid med å foreta overordnet risikovurdering av vår egen virksomhet, har vi vurdert risiko relatert til våre tjenester både på fritt grunnlag og med hjelp av indikatorer på mistenkelige transaksjoner fra NTAES, jf. dokument 2.4.3.5 i KS Komplette.

I vår vurdering har vi også tatt hensyn til at [Nasjonal Risikovurdering](#) har vurdert at det generelt er høyere risiko ved betalings- og rådgivningsoppdrag, enn bokførings- og årsoppgjørsooppdrag. En konkret trussel som trekkes frem om bokføringen, er faren for at fakturaer for fiktive varer og tjenester bokføres uten spørsmål fra regnskapsfører.

Vi har kommet til at følgende av våre tjenester kan være mest egnet for misbruk og krever fokus:

Bokføringsoppdrag	[høy/middels/lav]
Faktureringsoppdrag	[høy/middels/lav]
Lønnsoppdrag	[høy/middels/lav]
Betalingsoppdrag	[høy/middels/lav]
Årsoppgjørsooppdrag	[høy/middels/lav]
Rådgivningsoppdrag	[høy/middels/lav]

Når det gjelder kunder og kundegrupper vil vi trekke frem følgende:

- [Ingen/Noen/Flere/Mange] kundeforhold er yngre enn tre år.
- [Ingen/Noen/Flere/Mange] kunder har kontantbasert virksomhet.
- [Ingen/Noen/Flere/Mange] kunder har tilknytning til eller transaksjoner med land hvor det antas å være forhøyet risiko for hvitvasking og terrorfinansiering.
- [Ingen/Noen/Flere/Mange] kunder er i bransjer som er belastet med dårlig omdømme hva økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet angår.
- [Ingen/Noen/Flere/Mange] bokføringsoppdrag skjer i kundens systemløsning.
- Vi "[har/har ikke]" nylig lansert eller på gang å lansere ny(e) tjeneste(r) med forhøyet risiko.
- Vi "[har/har ikke]" nylig tatt i bruk eller på gang å implementere ny teknologi med forhøyet risiko.

Det ovennevnte, sammen med risikomomenter nevnt i vedlegg 1 og 2, gjør at følgende av våre kundegrupper etter vår vurdering innehar høyere risiko for hvitvasking mv.:

- "[Hvilke kundegrupper innebærer risiko for hvitvasking, med kort begrunnelse]"

Vår evne til å avdekke hvitvaskingstilfeller vurderes med grunnlag i

- vår kunnskap om og arbeidsrutiner relatert til hvitvaskingsregelverket
- faglige kompetanse
- arbeidsrutiner inkl. kvalitetssikring
- kapasitet
- kundeinnsikt

generelt sett som "[lite tilfredsstillende/tilfredsstillende/god]" .

4. Etablering av kundeforhold

4.1 Risikobasert kundetiltak ved etablering av kundeforhold

Den som etablerer et kundeforhold på vegne av Regnskapsforetaket skal sørge for at det foretas risikobasert kundetiltak på grunnlag av risiko for hvitvasking og terrorfinansiering.

Kundetiltak skal gjennomføres før kundeforhold etableres, dvs. før det inngås skriftlig oppdragsavtale med oppdragsgiver, jf. regnskapsførerloven § 3.

Det er en begrenset adgang til å bekrefte identitet under etablering av kundeforholdet, se hvitvaskingsloven § 11 annet ledd a). I tilfeller hvor dette unntaket tas i bruk, skal årsaken noteres på skjemaet og begrunnes.

Som ledd i risikobasert kundetiltak ved etablering av kundeforhold, skal det foretas en risikovurdering av kunden. Risikoen skal vurderes ut fra blant annet kundeforholdets formål, mengde midler som inngår i kundeforholdet, transaksjoners størrelse, og regelmessigheten og varigheten på kundeforholdet.

Kundetiltakene skal tilpasses den aktuelle risikoen ved kunden. Dersom kundetiltakene ikke kan gjennomføres, skal vi ikke etablere kundeforholdet.

Rutine for kundetiltak ved etablering av kundeforforhold med fysisk person, gå til punkt 4.2.

Rutine for kundetiltak ved etablering av kundeforforhold med juridisk person, gå til punkt 4.3.

4.2 Kundetiltak ved etablering av kundeforhold – kunden er fysisk person

1. Kundetiltaksskjema

Når kunden er en fysisk person skal skjema «Registrering av opplysninger om kunde» for fysisk person (dok.nr 2.4.3.1) fylles ut.

Merk at vi kan legge til grunn kundetiltak som helt nylig er utført av annen rapporteringspliktig, for eksempel av annen regnskapsfører, bank, revisor eller advokat. Dette omfatter opplysninger om kunden og reelle rettighetshavere, samt legitimasjonen som tredjeparten har innhentet. Dette er særlig praktisk ved nyetablerte foretak, ved samarbeid om oppdrag og når kunden er henvist til oss fra tredjeparten. Dette alternativet bør vurderes dersom det er ressursbesparende. Hvitvaskingsloven § 22 skal følges.

2. Egenerklæringsskjema

Be kunden fylle ut egenerklæringsskjema (dok.nr 2.4.3.2).

Kunden må gis nødvendig veiledning.

3. Legitimasjon

Kopi av legitimasjonsdokumentene mv skal vedlegges kundetiltaksskjemaet og påføres enten initialer eller signatur fra den som utfører id-kontrollen.

- Når kunden selv møter, skal identitet bekreftes med gyldig legitimasjon¹.
  - Gyldig pass (ikke nødpass)
  - Førerkort – original og duplikat
  - Bankkort med bilde
  - Nasjonale ID-kort utstedt innenfor EØS-området
  - Norsk utlendingspass (blått pass)
  - Norsk reisebevis for flyktninger (grønt pass)
- Dersom kunden selv ikke møter, men representeres med hjelp av fullmektig, skal samme opplysninger som for kunden selv registreres om fullmektigen. Identitet skal bekreftes med gyldig legitimasjon. I tillegg må fullmakt fremlegges.
- Nye kundeforhold skal ved vårt regnskapsforetak normalt etableres gjennom personlig kontakt med enten kunden selv eller fullmektig, enten ved fysisk møte eller videokonferanse. Dette av hensyn til å bli kjent med kunden.

Når omstendighetene tilsier at det er forsvarlig, kan kundeforhold likevel etableres uten slik personlig kontakt. I slike tilfeller vil elektronisk signatur på oppdragsavtale fungere som gyldig legitimasjon². I tillegg innhentes minimum bekreftet kopi av gyldig legitimasjon og skatteoppgjør eller annet dokument fra offentlig myndighet som er egnet til å bekrefte kundens identitet.

4. Reelle rettighetshavere

Se egenerklæringsskjema og vurder denne og annen tilgjengelig info.

Er det indikasjoner på at det finnes andre reelle rettighetshavere i tillegg til kunden?

Dette vil i så fall være en annen person som er (med-)eier eller som kontrollerer kunden. Foruten å registrere nødvendig informasjon om denne personen, vurder om foretaksformen i så fall er gyldig og om dette er et kundeforhold som bør unngås.

Vurderingen noteres ned i kundetiltaksskjemaet.

5. Politisk eksponert person (PEP)

Se egenerklæringsskjema og vurder denne og annen tilgjengelig info.

- Er det indikasjoner på at kunden eller fullmektig faller inn under definisjonen av PEP?
- Eller er nært familiemedlem eller nær forretningsforbindelse til PEP?

---

¹ Listen antas oppfylle de krav som hvitvaskingsforskriften § 4-3 stiller. Også andre legitimasjoner kan tilfredsstillende forskriftens krav.

² Elektronisk signatur må tilfredsstillende kravene i forskrift 21. november 2005 nr. 1296 om frivillige selvdeklarasjonsordninger for sertifikatutstedere § 3 og som er oppført på publisert liste i henhold til § 11 første ledd i nevnte forskrift.

Gi opplysningene som kreves i kundetiltaksskjema, og innhent dokumentasjonen det gis anvisninger på.

6. **Kundeforholdets formål og tilsiktede art**

Rapporteringspliktige skal spørre kunden hva som er formålet med etableringen av kundeforholdet. Dette vil i regnskapsbransjen normalt bli oppfylt ved å spesifisere oppdragets innhold i oppdragsavtale, eller annen avtale om rådgivning eller enkeltoppdrag.

Ved oppdragsavtale, noter referanse til oppdragsavtalen i kundetiltaksskjemaet. Hvis det ikke foreligger oppdragsavtale må i stedet formålet beskrives.

7. **Risikovurdering**

I kundetiltaksskjemaet skal det inntas om det er lav, normal eller høy risiko inkl. for at det i oppdraget vil kunne være transaksjoner med tilknytning til hvitvasking eller terrorfinansiering. Vurderingen begrunnes.

Se vedlegg 1 om hva som anses som hhv. lav og høy risiko. Kundeforhold med PEP behandles alltid som tilfeller med høy risiko og dermed forsterkede kundetiltak.

I situasjoner der rapporteringspliktig vurderer at det er lav risiko for hvitvasking og terrorfinansiering, kan omfanget av kundetiltak reduseres når det gjelder krav til bekreftelse av reelle rettighetshaveres identitet, bekreftelse av fullmaktsforhold og opplysninger om kundeforholdets formål og tilsiktede art ut over oppdragsavtale eller annen avtale.

Dersom det er høy risiko for hvitvasking eller terrorfinansiering, skal rapporteringspliktige gjennomføre forsterkede kundetiltak. I slike tilfeller må det iverksettes ytterligere nødvendige tiltak for å sikre kjennskap om kunden, reelle rettighetshavere og kundeforholdets formål og tilsiktede art. I praksis innebærer dette at det planlegges skjerpet løpende oppfølging av kundeforholdet og transaksjonene.

Kundeforhold som involverer PEP eller nært familiemedlem eller nær forretningsforbindelse til PEP behandles alltid med forsterkede kundetiltak. Ved PEP må det ved etablering av oppdraget påses at det

- innhentes godkjenning fra daglig leder og
- det gjennomføres tiltak for å fastslå formuens og midlenes opprinnelse.

4.3 Kundetiltak ved etablering av kundeforhold – kunden er juridisk person

1. Kundetiltaksskjema

Når kunden er en juridisk person skal skjema «Registrering av opplysninger om kunde» for juridisk person (dok.nr 2.4.3.3) fylles ut.

Merk at vi kan legge til grunn kundetiltak som helt nylig er utført av annen rapporteringspliktig, for eksempel av annen regnskapsfører, bank, revisor eller advokat. Dette omfatter opplysninger om kunden og reelle rettighetshavere, samt legitimasjonen som tredjeparten har innhentet. Dette er særlig praktisk ved nyetablerte foretak, ved samarbeid om oppdrag og når kunden er henvist til oss fra tredjeparten. Dette alternativet bør vurderes dersom det er ressursbesparende. Hvitvaskingsloven § 22 skal følges.

2. Egenerklæringsskjema

Be kunden fylle ut egenerklæringsskjema (dok.nr 2.4.3.4).

Kunden må gis nødvendig veiledning.

3. Legitimasjon firma

Innhent dokumentasjon som bekrefter opplysningene inntatt i kundetiltaksskjema om foretaksnavn, organisasjonsform, organisasjonsnummer, adresse og navn på daglig leder og styremedlemmer (eller tilsvarende):

- Firmaattest for foretak registrert i Foretaksregisteret.
- Utskrift av registrerte opplysninger fra Enhetsregisteret, dersom foretaket kun er registrert her.
- Er foretaket heller ikke registrert i Enhetsregisteret, men i annet norsk eller utenlandsk register, skal det gjøres oppslag eller innhentes utskrift fra slikt register.

Utskriften må ikke være eldre enn tre måneder.

Når kunden ennå ikke er registrert i et norsk offentlig register, skal det innhentes

- Dokumentasjon for at kunden eksisterer, typisk et stiftelsesdokument
- Skriftlig erklæring fra fullmektig om at innhentede opplysninger om kunden er riktige. Opplysningene som skal bekreftes er foretaksnavn, organisasjonsform, adresse og navn på daglig leder og styremedlemmer (eller tilsvarende).
- Firmaattest eller annen utskrift fra offentlig register innhentes innen fire uker etter registrering.

Nye kundeforhold skal ved vårt regnskapsforetak normalt etableres gjennom personlig kontakt med representant fra kunden, enten ved fysisk møte eller videokonferanse. Dette av hensyn til å bli kjent med kunden.

Når omstendighetene tilsier at det er forsvarlig, kan kundeforhold likevel etableres uten slik personlig kontakt. I slike tilfeller vil elektronisk signatur på oppdragsavtale fungere som gyldig legitimasjon³. I tillegg innhentes minimum bekreftet kopi av gyldig legitimasjon og skatteoppgjør eller annet dokument fra offentlig myndighet som er egnet til å bekrefte kundens identitet.

Dokumentasjonen nevnt over lagres sammen med kundetiltaksskjema.

4. Legitimasjon fullmektig

Innhent gyldig legitimasjon fra den eller de som representerer kunden. Som gyldig legitimasjon regnes⁴:

- Gyldig pass (ikke nødpass)
- Førerkort – original og duplikat
- Bankkort med bilde
- Nasjonale ID-kort utstedt innenfor EØS-området
- Norsk utlendingspass (blått pass)

---

³ Elektronisk signatur må tilfredsstillere kravene i forskrift 21. november 2005 nr. 1296 om frivillige selvdeklarasjonsordninger for sertifikatutstedere § 3 og som er oppført på publisert liste i henhold til § 11 første ledd i nevnte forskrift.

⁴ Listen antas oppfylle de krav som hvitvaskingsforskriften § 4-3 stiller. Også andre legitimasjoner kan tilfredsstillere forskriftens krav.

- Norsk reisebevis for flyktninger (grønt pass)

I tillegg må det innhentes dokumentasjon på at vedkommende har fullmakt til å representere kunden. Dersom vedkommende er daglig leder, styreleder eller tilsvarende, fremgår fullmaktsforholdet normalt sett av firmaattest mv. I så fall er dette tilstrekkelig dokumentasjon på fullmaktsforholdet. I motsatt fall må det fremlegges særskilt fullmakt.

Dokumentasjonen vedlegges kundetiltaksskjemaet. Kopi av den fysiske personens legitimasjon påføres enten initialer eller signatur fra den som utfører id-kontrollen.

5. Eierskaps- og kontrollstruktur hos kunden

Det skal gjennomføres egnede tiltak for å forstå eierskaps- og kontrollstrukturen hos kunden. Dette skal dokumenteres.

Be om en orientering om eierskapsstrukturen hos kunden, og om kontrollen over foretaket avviker fra dette. Dersom det finnes et organisasjonskart som visualiserer dette, be om tilgang til dette. Hvis dette ikke finnes, lag en egen skisse basert på opplysningene du mottar.

Forsøk å kvalitetssikre opplysningene mot relevante kilder.

6. Reelle rettighetshavere

Det skal dokumenteres hva som er gjort for å identifisere reelle rettighetshavere. Merk deg likevel unntakene og tiltak i slike tilfeller som er nevnt i kundetiltaksskjemaet (børsnotert selskap i EØS-stat/stiftelse/trust mv.).

Følg disse punktene:

- Se egenerklæringsskjema og vurder opplysningene i dette.
- Er det samsvar mellom egenerklæringsskjemaet og opplysningene om eierskaps- og kontrollstruktur?
- Er det andre kilder som kan understøtte opplysningene?
- Finnes det reelle rettighetshavere? Fyll ut informasjon om hvem dette er i kundetiltaksskjema og innhent dokumentasjon som entydig identifiserer personen(e). (Merk at det ikke er krav om alltid å innhente legitimasjon, men krav om egnede tiltak for å bekrefte identiteten. Det må gjøres en risikobasert vurdering av hva som er tilstrekkelig.)
- Finnes det ikke reelle rettighetshavere? Hva som er gjort av undersøkelser noteres ned i kundetiltaksskjemaet.
- Er det ikke mulig å klarlegge hvem som reell rettighetshaver eller er det tvil om de identifiserte er reelle rettighetshavere, vurder om kundeforholdet kan etableres likevel.

7. Politisk eksponert person (PEP)

Se egenerklæringsskjema og vurder denne og annen tilgjengelig info.

- Er det indikasjoner på at fullmektig eller reell rettighetshaver faller inn under definisjonen av PEP?
- Eller er nært familiemedlem eller nær forretningsforbindelse til PEP?

Gi opplysningene som kreves i kundetiltaksskjema, og innhent dokumentasjonen det gis anvisninger på.

8. Kundeforholdets formål og tilsiktede art

Rapporteringspliktige skal spørre kunden hva som er formålet med etableringen av kundeforholdet. Dette vil i regnskapsbransjen normalt bli oppfylt ved å spesifisere oppdragets innhold i oppdragsavtale, eller annen avtale om rådgivning eller enkeltoppdrag.

Ved oppdragsavtale, noter referanse til oppdragsavtalen i kundetiltaksskjemaet. Hvis det ikke foreligger oppdragsavtale må i stedet formålet beskrives.

9. Risikovurdering

I kundetiltaksskjemaet skal det inntas om det er lav, normal eller høy risiko inkl. for at det i oppdraget vil kunne være transaksjoner med tilknytning til hvitvasking eller terrorfinansiering. Vurderingen begrunnes.

Se vedlegg 1 og 2 om hva som anses som hhv. lav og høy risiko. Kundeforhold med PEP behandles alltid som tilfeller med høy risiko og dermed forsterkede kundetiltak.

I situasjoner der rapporteringspliktig vurderer at det er lav risiko for hvitvasking og terrorfinansiering, kan omfanget av kundetiltak reduseres når det gjelder krav til bekreftelse av reelle rettighetshaveres identitet, bekreftelse av fullmaktsforhold og opplysninger om kundeforholdets formål og tilsiktede art ut over oppdragsavtale eller annen avtale.

Dersom det er høy risiko for hvitvasking eller terrorfinansiering, skal rapporteringspliktige gjennomføre forsterkede kundetiltak. I slike tilfeller må det iverksettes ytterligere nødvendige tiltak for å sikre kjennskap om kunden, reelle rettighetshavere og kundeforholdets formål og tilsiktede art. I praksis innebærer dette at det planlegges skjerpet løpende oppfølging av kundeforholdet og transaksjonene.

Kundeforhold som involverer PEP eller nært familiemedlem eller nær forretningsforbindelse til PEP behandles alltid med forsterkede kundetiltak. Ved PEP må det ved etablering av oppdraget påses at det innhentes godkjenning fra daglig leder og det gjennomføres tiltak for å fastslå formuens og midlenes opprinnelse.

5 Løpende oppfølging av kundeforhold

I oppdragsutførelsen skal pliktene etter hvitvaskingsloven oppfylles ved å overvåke at transaksjoner som utføres i kundeforholdet, er i samsvar med:

- Innhentede opplysninger om kunden
- Kundens virksomhet og risikoprofil
- Midlenes opprinnelse
- Kundeforholdets formål og tilsiktede art, f.eks. oppdragsavtalen

Sist foreliggende kundetiltaksskjema gjennomgås og vurderes årlig, fortrinnsvis som del av overordnet intern kontroll på oppdragsnivå. Slik gjennomgang skal i tillegg gjennomføres når det oppstår tvil om tidligere innhentede opplysninger er korrekte eller tilstrekkelige.

Kundeforhold som involverer PEP eller nært familiemedlem eller nær forretningsforbindelse til PEP kreves ekstra årvåkenhet knyttet til punktene over.

Til hjelp i risikovurderingen bør dokumentet Sjekkliste hvitvaskingsloven (KS Komplett-dokument 2.4.3.5) normalt benyttes.

Dersom løpende oppfølging som nevnt ikke kan gjennomføres, skal dette rapporteres fra oppdragsansvarlig til hvitvaskingsansvarlig og deretter til daglig leder. Dersom forholdet ikke lar seg

løse innen rimelig tid, skal kundeforholdet avvikles.

6 Undersøkelse og rapportering

Nærmere undersøkelser skal alltid gjennomføres dersom det avdekkes forhold som avviker fra vår kjennskap til kunden, kundeforholdets formål og tilsiktede art, eller en transaksjon

- a) synes å mangle et legitimt formål
- b) er usedvanlig stor eller kompleks
- c) er uvanlig ut fra kundens kjente forretningsmessige eller personlige mønster av transaksjoner
- d) foretas til eller fra person i et land eller område som ikke har tilfredsstillende tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering
- e) på annen måte har uvanlig karakter

Når saksbehandler registrerer forhold som nevnt, skal dette meldes til oppdragsansvarlig og hvitvaskingsansvarlig. Sistnevnte skal iverksette nærmere undersøkelser.

Dersom undersøkelsene gir grunnlag for mistanke om hvitvasking eller terrorfinansiering, skal hvitvaskingsansvarlig oversende opplysninger til Økokrim med hjelp av MT-melding (MT-0002 Melding om mistenkelig transaksjon) i Altinn.

En mistenkelig transaksjon skal i utgangspunktet ikke gjennomføres før Økokrim er underrettet. Dette er særlig relevant ved fakturering, fakturabetaling eller lønnsutbetaling. Dersom det er umulig å stanse transaksjonen, eller dersom stans av transaksjonen kan vanskeliggjøre undersøkelser av person som er involvert, skal Økokrim varsles umiddelbart etter at transaksjonen er gjennomført.

Husk også at vi kan forsøke å få kunden til å avstå fra å gjennomføre transaksjonen, dersom vi mener transaksjonen kan være en ulovlig handling.

Kunder eller tredjepersoner skal ikke skal gjøres kjent med undersøkelser, oversendelse av opplysninger til Økokrim eller etterforskning. Kontakt med annet regnskapsforetak kan likevel skje i samsvar med hvitvaskingsloven § 28 sjette ledd.

Innad i regnskapsforetaket, herunder med eventuell filial eller avdeling⁵, skal informasjonen fortrinnsvis begrenses til de som er involvert i saksbehandlingen.

7 Behandling av informasjon

Opplysninger og dokumenter som er innhentet og utarbeidet skal lagres på kundeforholdet etter nærmere angitte kriterier sammen med øvrig oppdragsdokumentasjon.

Hvitvaskingsansvarlig tar ansvar for at oppbevaringsreglene etter regnskapsførerloven, hvitvaskingsloven og personopplysningsloven overholdes.

8 Internkontroll og opplæring

Oppdragsansvarlig på hvert enkelt oppdrag har ansvar for å se til at disse rutiner følges.

Virksomhetsinnrettet risikovurdering som nevnt i punkt 3 oppdateres før nye tjenester tilbys og før ny teknologi tas i bruk, og uansett årlig.

---

⁵ Se hvitvaskingsloven § 28 femte ledd.

Internkontroll av oppdatering kundetiltak og løpende oppfølging utføres normalt som ledd i kvalitetskontroll etter God regnskapsføringskikk.

Hvitvaskingsansvarlig skal årlig ta stikkprøver av at rutinene følges.

Hvitvaskingsansvarlig har ansvar for at opplæring gis jevnlig slik at kunnskapen vedlikeholdes og oppdateres.

Vi har med bakgrunn i hvordan vi er organisert, samlede internkontrolltiltak og vurdering av risiko ikke sett behov for å utnevne etterlevelsansvarlig eller iverksette uavhengig kontroll av at rutinen følges. Skikkethetsvurderinger av medarbeidere, både relatert til kompetanse og etikk, gjennomføres dersom kvalitetskontroll eller andre forhold tilsier at dette bør gjøres.

Vedlegg 1 – risikomomenter, lav og høy risiko

Lav risiko – forenklete kundetiltak

Følgende momenter kan gi en indikasjon på at risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering er lav:

- a) Risikomomenter knyttet til typen kunde:
  1. selskaper notert på regulert marked som er underlagt informasjonsplikt som sikrer tilstrekkelig kunnskap om reelle rettighetshavere,
  2. offentlige forvaltningsorganer eller selskaper, og
  3. kunder som er bosatt i stater som anses å innebære lavere risiko.
- b) Risikomomenter knyttet til typen produkt, transaksjon, tjenesteytelse eller leveringskanal:
  1. livsforsikring der den årlige premien er lav,
  2. pensjonsforsikringspoliser som ikke har en gjenkjøpsklausul og ikke kan brukes til sikkerhetsstillelse,
  3. pensjonsordninger eller lignende ordninger for ansatte, hvis bidragene innbetales som fratrekk i lønn og reglene for ordningen ikke tillater overdragelse av et medlems rettigheter i henhold til ordningen,
  4. begrensede finansielle produkter eller tjenester som gis til visse kundegrupper med det formål å fremme finansiell inkludering, og
  5. produkter hvor risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering styres av andre faktorer som beløpsgrenser eller gjennomsiiktighet med hensyn til eierskap.
- c) Geografiske risikomomenter:
  1. EØS-stater,
  2. tredjeland som er identifisert som land som har gjennomført tilfredsstillende og effektive tiltak for å bekjempe hvitvasking og terrorfinansiering, og
  3. tredjeland som er identifisert som land med lavt nivå av korrupsjon og annen kriminalitet.

Høy risiko – forsterkede kundetiltak

Følgende momenter kan gi en indikasjon på at risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering er høy:

- a) Risikomomenter knyttet til typen kunde:
  1. det er uvanlige omstendigheter knyttet til kundeforholdet,
  2. kunder er bosatt i områder som anses å innebære høyere risiko, jf. bokstav c,
  3. juridiske personer eller juridiske arrangementer som er personlige formuesforvaltningsselskaper,
  4. selskaper som har forvalterregistrerte aksjonærer eller ihendehaveraksjer,
  5. kontantbaserte virksomheter, og
  6. selskaper der eierstrukturen synes uvanlig eller unødvendig kompleks ut fra virksomhetens art.

- b) Risikomomenter knyttet til typen produkt, transaksjon, tjenesteytelse eller leveringskanal:
1. «private banking»,
  2. produkter og transaksjoner som fremmer anonymitet,
  3. kundeforhold eller transaksjoner som opprettes og utføres uten personlig oppmøte, uten at tiltak som elektronisk signatur benyttes,
  4. betalinger fra ukjente tredjeparter, og
  5. nye produkter og tjenester, inkludert nye leveringsmekanismer og bruk av ny teknologi for utvikling av nye og eksisterende produkter.
- c) Geografiske risikomomenter:
1. land som er identifisert som land som har ikke gjennomført tilfredsstillende og effektive tiltak for å bekjempe hvitvasking og terrorfinansiering,
  2. land som er identifisert som land med betydelig omfang av korrupsjon og annen kriminalitet,
  3. land som er underlagt sanksjoner, embargo eller lignende tiltak av FN eller EU, og
  4. land som finansierer eller støtter terrorvirksomhet eller der kjente terrororganisasjonen opererer i landet.
  5. Dersom kunde eller reell rettighetshaver er etablert i følgende stater, skal det gjennomføres forsterkede kundetiltak:
    - a. Afghanistan
    - b. Bosnia-Hercegovina
    - c. Guyana
    - d. Irak
    - e. Laos
    - f. Syria
    - g. Uganda
    - h. Vanuatu
    - i. Yemen
    - j. Etiopia
    - k. Sri Lanka
    - l. Trinidad og Tobago
    - m. Tunisia
    - n. Iran
    - o. Nord-Korea
    - p. Pakistan.

Vedlegg 2 – kunder, lav og høy risiko

Kunder som faller inn under definisjonen i venstre spalte nedenfor vil vanligvis inngå i kategorien høy risiko med forsterkede kundetiltak. Kunder som faller inn under beskrivelsen i høyre spalte, vil vanligvis ha lav risiko med mindre det er konkrete sider ved kundeforholdet som tilsier noe annet.

Kunder med høy risiko	Kunder med lav risiko
Geografisk risiko – dvs tilknytning eller transaksjoner med land med forhøyet risiko for hvitvasking og terrorfinansiering, jf særlig liste over land med høy risiko i hvitvaskingsforskriften § 4-10, men ikke begrenset til disse	Ingen utenlandstilknytning eller utenlandstransaksjoner

Transaksjonsrisiko – Større midler med ukjent opphav, jf hvitvaskingsforskriften § 4-11	Normale midler vurdert på bakgrunn av god kunnskap til kundens økonomiske forhold
Transaksjonsrisiko – Transaksjoner med uvanlige eller særlig komplekse betalingsmønstre eller med anonyme eller ukjente tredjeparter	Normale transaksjoner vurdert på bakgrunn av god kunnskap til kundens økonomiske forhold
Produktrisiko – Nye produkter eller tjenester, herunder nye leveringsmekanismer og bruk av ny teknologi og produkter som fremmer anonymitet	Tradisjonelle produkter gjennom vanlige leveringskanaler
Kontantbaserte virksomheter med svake kontrollrutiner	Lite eller ingen kontanter eller andre midler med ukjent opphav
Rådgivningsoppdrag eller andre kortvarige oppdrag med svak kundekjennskap	Langvarige oppdrag med god kjennskap til kundens økonomiske forhold
<p>Bransjer som i utgangspunktet faller inn under kategorien:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Import fra land med høy risiko * Investeringsvirksomhet utenlands * Utvinning og handel med virtuell valuta * Restaurant mv * Andre virksomheter med høy kontantandel * Bygg og anlegg med utenlandske kontraktører eller ansatte 	<p>Bransjer som i utgangspunktet faller inn under kategorien:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Handelsvirksomheter med liten kontantandel * Offentlig eid foretak * Børsnotert selskap